

A Nagy Gazdi-kézikönyv

Tíz fejezetnyi sűrű, gyakorlati tudás, amit minden kutyás, macskás és kisállatos gazdinak a keze ügyében kell tartania — vészhelyzettől a hétköznapiakig.

- ✖ Piros zászlók: mikor menj azonnal állatorvoshoz
- ✖ Veszélyes ételek és mérgező növények — teljes táblázatok
- ✖ Elsősegély 10 helyzetben, lépésről lépésre
- ✖ Táp-adag táblázatok súly és életmód szerint
- ✖ Éves gazdi-naptár + checklisták + kitölthető adatlapok

Miért készült ez a kézikönyv?

Mert a legtöbb gazdi-pánik nem rosszaságból, hanem információhiányból születik. Ez a füzet azt a tudást gyűjti egy helyre, amire általában hirtelen, este tízkor lenne szükséged.

Az eGazdi csapata gazdikból áll. Tudjuk, milyen érzés, amikor a kutya megevett valamit a földről, a macska két napja bujkál a szekrény tetején, vagy a hörcsög „valahogy máshogy néz ki”. Ilyenkor két rossz út van: a pánik-guglizás éjfélkor, és a „majd elmúlik” legyintés. Ez a kézikönyv a harmadik út: **nyugodt, rendszerezett, gyakorlati tudás**, amit kinyomtathatsz, a hűtőre tehetsz, vagy a telefonodon tarthatsz.

Fontos! Ez a kézikönyv gondosan összeállított, általános ismereteket tartalmaz, de **nem helyettesíti az állatorvosi vizsgálatot**. Ha az állatod beteg, sérült, vagy bizonytalan vagy — hívd az állatorvosodat. A kézikönyv pontosan abban segít, hogy felismerd: mikor van erre szükség, és addig mit tehetsz.

Hogyan használd?

- **Most:** lapozd át egyszer, hogy tudd, mi hol van.
- **Azonnal:** a 2. oldalra írd be az állatorvosod és az éjszakai ügyelet számát — vészhelyzetben ne ezt kelljen keresgélned.
- **Vészhelyzetben:** az 1. és 4. fejezet a tiéd. Nagy címek, számozott lépések — pánik közben is követhető.
- **Hétköznapi:** az 5-8. fejezet táblázatait és checklistáit érdemes kinyomtatni.

A TE vészhelyzeti számaid — töltsd ki most!

Állatorvosom neve, címe:

Telefonszáma:

Rendelési idő:

Legközelebbi éjszakai / hétvégi ügyelet:

Telefonszáma:

Méregközpont (ETTSZ, 0-24): +36 80 201 199

TARTALOM

Mit találsz a kézikönyvben?

01 Piros zászlók — mikor menj AZONNAL állatorvoshoz?

02 Veszélyes ételek — a teljes tiltólista

03 Mérgező növények a lakásban és a kertben

04 Elsősegély 10 helyzetben, lépésről lépésre

05 Táplálás: mennyit, mikor, hogyan — táblázatokkal

06 Éves gazdi-naptár hónapról hónapra

07 Új családtag érkezik — bevásárló- és teendőlisták

08 Viselkedés-gyorssegély: a 10 leggyakoribb gond

09 Szenior kedvencek — az öregedés jelei és teendői

10 Szezonális veszélyek: nyár és tél

+ Függelék: kedvenc-adatlap, súlynapló, jegyzetek

Piros zászlók — mikor menj AZONNAL állatorvoshoz?

Ha az alábbiak bármelyikét látod, ne várj reggelig, ne kérdezd meg a Facebook-csoportot — indulj az ügyeletre. Ezek a tünetek órák alatt életveszélyessé válhatnak.

Kutyánál

- **Felfúvódott, kemény has + öklendezés hányás nélkül** — gyomorcsavarodás gyanúja. Nagytestű, mélymellkasú kutyáknál PERCEK számítanak.
- **Nehézlégzés, elkékült vagy elfehéredett íny** — keringési vagy légzési vészhelyzet.
- **Görcsroham, amely 3 percnél tovább tart**, vagy egymás után több roham.
- **Ismert vagy gyanított mérgezés** (csoki, xilit, rágcsálóirtó, fagyálló) — akkor is, ha még tünetmentes.
- **El nem álló vérzés**, mély seb, autóbaleset — belső sérülés kívülről nem látszik.
- **Hőguta jelei**: erős lihegés, tántorgás, hányás, 40 °C feletti testhő.
- **Vizelési képtelenség**, nyöszörgés vizeléskor — húgyúti elzáródás.
- **Szülési komplikáció**: 30+ perc erős tolófájás kölyök nélkül.

Macskánál

- **Kandúr nem tud vizelni** (gyakran ül az alomra, nyög, nyalogatja magát) — húgycső-elzáródás, 24-48 óra alatt végzetes lehet.
- **Nyitott szájjal légzés, hasi légzés** — macskánál a szájlégzés mindig vészjel.
- **24 órája nem eszik** — macskánál már ennyi is májelzsírosodást indíthat el, főleg túlsúlyosnál.
- **Hátsó lábak hirtelen bénulása, hideg tappancs, üvöltés** — artériás trombózis.
- **Liliomfélével érintkezett** — a virágpor is halálos vesemérgezést okozhat, azonnali kezelés kell.
- **Magasból esés utáni bágyadság** — akkor is, ha „csak megijedt”.

Kisállatnál (nyúl, tengerimalac, hörcsög)

- **Nyúl / tengerimalac 8-12 órája nem eszik és nem bélsarazik** — emésztési leállás (GI stasis), gyorsan végzetes.
- **Ferde fejtartás, körbe forgás** — fülgyulladás vagy E. cuniculi.
- **Erőltetett, hangos légzés**, felfújtt testtartás, csukott szem.
- **Hasmenés hörcsögnél** („wet tail”) — órák alatt kiszáradáshoz vezet.

Aranyszabály: ha azon gondolkodsz, „vajon elég nagy baj-e ez ahhoz, hogy ügyeletre menjek” — az általában azt jelenti, hogy igen. Egy felesleges vizit ára mindig kisebb, mint egy elkésett kezelésé.

Veszélyes ételek — a teljes tiltólista

Amit mi nyugodtan megeszünk, az a kedvencünknek mérgező lehet. Ez a táblázat a leggyakoribb tetteket gyűjti össze — vedd komolyan a besorolást, és mérgezés gyanújakor hívd az állatorvost akkor is, ha még nincs tünet.

Étel	Kire veszélyes	Súlyosság	Miért / tünetek	Teendő
Csokoládé, kakaó	kutya, macska	SÚLYOS	teobromin — hányás, remegés, szívritmuszavar, görcs; az étcsoki a legveszélyesebb	azonnal állatorvos, mennyiség + csokitípus megadásával
Xilit (rágó, „cukormentes” édesség)	kutya	SÚLYOS	villámgyors vércukorcsökkenés, májkárosodás — már 1-2 rágó is vészhelyzet	AZONNAL ügyelet, tünet nélkül is
Szőlő, mazsola	kutya	SÚLYOS	akut veseelégtelenség — a mérgező adag egyedenként kiszámíthatatlan	azonnal állatorvos, kis mennyiségnél is
Hagyma, fokhagyma, póréhagyma	kutya, macska	SÚLYOS	vörösvértest-károsodás, vérszegénység — főzve, porítva is; hatása napokkal később jön	állatorvos; figyelj tünet: bágyadság, sötét vizelet
Alkohol	minden faj	SÚLYOS	már kis mennyiség is légzésleállást okozhat	azonnal ügyelet
Nyers élesztős tészta	kutya	SÚLYOS	a gyomorban kel meg: felfúvódás + alkohol termelődik	azonnal állatorvos
Makadámdió	kutya	KÖZEPES	gyengeség, remegés, hátsó láb bénulásszerű tünetei	állatorvos felhívása
Avokádó	kutya, macska, madár, nyúl	KÖZEPES	perszin — hányás, hasmenés; madárra, nyúlra kifejezetten veszélyes	állatorvos felhívása
Koffein (kávé, tea, energiaital)	kutya, macska	KÖZEPES	nyugtalanosság, szapora szívverés, remegés	mennyiségtől függően állatorvos
Főtt csont	kutya, macska	KÖZEPES	szilánkosra törik: garat- és bélsérülés, elzáródás	ha lenyelte: figyelés + állatorvos konzultáció, hánytatni tilos
	kutya	KÖZEPES	hasnyálmirigy-gyulladás — az „ünnepek utáni” klasszikus	hányás/hasi fájdalom esetén orvos

Zsíros ételmaradék, sült húsok				
Nyers hús / nyers tojás (szalmonella- kockázat)	kutya, macska	ENYHE	emésztőszervi fertőzés kockázata — tudatos BARF- etetés csak szabályokkal	tünetek esetén orvos
Tej, tejtermékek	kutya, macska (felnőtt)	ENYHE	laktózérzékenység: hasmenés, puffadás	tüneti — több tejet ne kapjon
Sós nassok (chips, sós mogyoró)	minden faj	ENYHE	só-túladagolás, szomjúság, hányás	víz biztosítása; nagy mennyiségnél orvos
Édesítőszeres bármilyen „diétás” termékek	kutya	SÚLYOS	ha xilitet tartalmaz → lásd fent	összetevőlista + azonnal orvos, ha xilites

Mit tegyél, ha evett belőle?

- 1. Ne ess pánikba, de ne is várj.** Jegyezd fel: mit, mennyit, mikor.
- 2. Hívd az állatorvost vagy az ügyeletet** — mondd el a testsúlyt és az elfogyasztott mennyiséget.
- 3. SOHA ne hánytass otthon** orvosi utasítás nélkül (sós víz, hidrogén-peroxid tilos) — több kárt okozhatsz, mint hasznot.
- 4. Vidd magaddal a csomagolást**, ha van — az összetevőlista aranyat ér.

A hatás mindig függ a testsúlytól, az elfogyasztott mennyiségtől és az egyedi érzékenységtől. A „kis mennyiség nem árt” kutyánként/macskánként más — a biztonságos adag ezeknél: nulla.

Mérgező növények a lakásban és a kertben

A macskák rágcsálják, a kutyák felfalják, a nyulak mindent megkóstolnak. Mielőtt új növényt hozol haza, futtasd át ezen a listán.

Növény	Kire veszélyes	Súlyosság	Hatás
Liliomfélék (Lilium, Hemerocallis)	macska	SÚLYOS	minden része — a virágpor és a váza vize is — akut veseelégtelenség
Leander	minden faj	SÚLYOS	szívglikozidok — szívritmuszavar, már pár levél végzetes
Tiszafa	minden faj	SÚLYOS	szíveállást okozhat
Őszi kikerics	minden faj	SÚLYOS	kolhicin — többszervi elégtelenség
Gyűszűvirág	minden faj	SÚLYOS	szívglikozidok
Sárkányfa (Dracaena)	macska, kutya	KÖZEPES	hányás, nyáladzás, étvágytalanság
Difenbachia	macska, kutya	KÖZEPES	szájnyálkahártya-égés, nyelési nehézség
Filodendron, könnyezőpálma	macska, kutya	KÖZEPES	kalcium-oxalát kristályok — szájfájdalom, duzzanat
Borostyán	kutya, macska, nyúl	KÖZEPES	hányás, hasmenés, nyáladzás
Ciklámen	kutya, macska	KÖZEPES	gumója a legmérgezőbb — hányás, szívritmusgond
Azálea, rododendron	kutya, macska, kisállat	KÖZEPES	grayanotoxin — nyáladzás, gyengeség, szívproblémák
Tulipán-, nárcisz-, jácint-hagyma	kutya (kiással)	KÖZEPES	hányás, hasmenés, nagy mennyiségnél görcsök
Mikulásvirág	macska, kutya	ENYHE	nyálkahártya-irritáció, nyáladzás — hírhedtebb, mint amilyen veszélyes
Fagyöngy	kutya, macska	KÖZEPES	hányás, bágyadtság, sok bogyónál keringési gond
Aloe vera	macska, kutya	ENYHE	hasmenés, hányás — a gél kevésbé, a levél héja inkább

Pothos (szobafutóka)	macska, kutya	KÖZEPES	szájjirritáció, hányás
Anyósnyelv (Sansevieria)	macska, kutya	ENYHE	hányás, hasmenés
Krizantém	macska, kutya	ENYHE	piretrin — nyáladás, hányás, koordinációs zavar

Biztonságos alternatívák

Macskafű (árpa/búzafű), macskamenta, zöldike (Chlorophytum), aranypálma (Areca), kalátéa, peperómia, bostoni páfrány, orchidea (Phalaenopsis). Nyúlnak/tengerimalacnak: bazsalikom, petrezselyem, kapor, koriander — ezek kifejezetten jótékonyak.

Liliom + macska = életveszély. A valódi liliomfélék (Lilium, Hemerocallis) minden része — a váza vize és a lehullott virágpor is — súlyos veseelégteselést okoz macskánál. Csokorba se engedd be a lakásba, ha macskád van.

Elsősegély 10 helyzetben, lépésről lépésre

Az elsősegély célja sosem a gyógyítás, hanem az időnyerés: stabilan eljuttatni a kedvencet az állatorvosig. Minden helyzetnél ez az utolsó lépés — akkor is, ha látszólag rendbe jött.

1. Hőguta

1. Azonnal árnyékba vagy hűvös helyiségbe.
2. **Langyos-hűvös** (nem jéghideg!) vízzel hűtsd a hasat, hónaljat, tappancsokat — a jeges víz érszűkületet okoz, és ront a helyzeten.
3. Kínálj kevés vizet, de ne erőltesd.
4. Ventilátor / légkondi, ha van. Nedves törölközőt NE hagyj rajta tartósan.
5. Irány az állatorvos — a hőguta belső szervkárosodása később üt.

2. Fulladás, légúti idegentest

1. Nyisd ki a száját, húzd előre óvatosan a nyelvet — ha LÁTOD a tárgyat és biztosan kiveheted, tedd meg. Vakon soha ne kotorássz.
2. Kistestű állat: fejfelé tartva 4-5 határozott ütés a lapockák közé.
3. Nagytestű kutya: hátsó lábainál emeld meg „talicskába”, lapocka-ütések.
4. Ha nem jön ki: módosított Heimlich — ökölkel a bordaív alá, 3-5 gyors, felfelé irányuló nyomás.
5. Utána mindenképp állatorvos — a garat sérülhetett.

3. Vérzés

1. Tiszta géz/textil a sebre, **folyamatos, erős nyomás** 3-5 percig — ne emelgesd közben.
2. Ha átvérzik: NE vedd le, tegyél rá újabb réteget.
3. Végtagnál emeld a szív fölé, ha az állat tűri.
4. Érszorítót csak végső esetben, laza csavarással — és írd fel az időpontot.

4. Mérgezés

1. Vidd el az állatot a méregforrástól, a maradékot csomagold el.
2. Hívd az állatorvost / ügyeletet: mit, mennyit, mikor, testsúly.
3. **Ne hánytass, ne itass tejet**, ne adj „házi ellenszert” — utasítás nélkül semmit.
4. Aktív szenet csak állatorvosi utasításra adj.

5. Görcsroham

1. NE fogd le, és ne nyúlj a szájába — a „nyelv lenyelése” tévhit, az ujjad viszont bánja.
2. Húzd el a bútorokat, tompítsd a fényt, kapcsolj ki a hangokat.
3. Mérd az időt! 3 perc felett, vagy ismétlődő rohamnál azonnali ügyelet.
4. A roham után hagyd magához térni félhomályban — zavartság normális.

6. Törés, sérülés esés/baleset után

1. Mozgasd a lehető legkevesebbet. Sínezéssel NE kísérletezz.
2. Kistestű: dobozban/hordozóban, törölközővel kibéelve szállítsd.
3. Nagytestű: kemény felületen (deszka, letakart teps) csúsztasd be az autóba.
4. Fájdalomcsillapítót SOHA ne adj sajátot — az ibuprofén és a paracetamol állatra mérgező.

7. Rovarcsípés, allergiás reakció

1. Méhfullánkot kaparással távolítsd el (bankkártya éle), ne csipesszel nyomd ki.
2. Hideg vizes borogatás a csípésre.
3. Figyeld 30 percig: ha a fej/torok duzzad, hányás vagy nehézlégzés jön — AZONNAL ügyelet.
4. Szájüregi csípésnél ne várj, indulj azonnal.

8. Égési sérülés

1. Folyó, hűvös csapvízzel hűtsd 10-15 percig. Jeget, vajat, kenőcsöt NE.
2. Fedd le tiszta, nedves textillel — ne vattával.
3. Vegyszer-égésnél bő vizes öblítés, és vidd a vegyszer flakonját is.

9. Kiszáradás, hasmenés-hányás

1. Bőr-teszt: húzd fel a nyakbőrt — ha lassan simul vissza, dehidratált.
2. Kis kortyokban kínálj vizet, ne hagyd „teleinni”.
3. 12 óránál tovább tartó hányás/hasmenés, vér, bogyadtság = orvos. Kölyöknél és kisállatnál már 4-6 óra után.

10. Nem lélegzik — újraélesztés (CPR) alapok

1. Ellenőrizd: reagál? lélegzik? Van pulzus (comb belső oldalán)?
2. Fektesd jobb oldalára, nyújtsd ki a nyakát, ellenőrizd a szájüreget.
3. Mellkaskompresszió: a mellkas legszélesebb pontján, 100-120/perc (a „Stayin' Alive” ritmusa), a mellkas 1/3-áig nyomva.
4. 30 kompresszió után 2 befújás az orrba (a száját zárd le).
5. Közben valaki hívja az ügyeletet, és indulj — a CPR autóban is folytatható.

Táplálás: mennyit, mikor, hogyan?

A „szorozd meg hét grammal, oszd el kettővel, ahogy a nagyi csinálta” kora lejárt. A kiindulópont az állatorvosi gyakorlatban is használt nyugalmi energiaigény (RER), amit az életmód-szorzóval igazítunk a valósághoz.

Így számolj (ha képletet akarsz)

RER = 70 × (testsúly kg)^{0,75} kcal/nap → ezt szorozd az életmód-faktorral: kényelmes/ivartalanított ≈ 1,2 · átlagosan aktív ≈ 1,6 · sportos ≈ 2,0 (macskánál max. 1,4). A gramm-adag = napi kcal ÷ (a tápod kcal-értéke 100 g-onként ÷ 100). Nem akarsz számolni? Ott a táblázat — vagy az online kalkulátorunk: egazdi.hu/#eszkoztar

Kutya — napi száraztáp-adag grammban (360 kcal/100 g tápnál)

Testsúly	Kényelmes / ivartalanított	Átlagosan aktív	Sportos
2 kg	39 g	52 g	65 g
4 kg	66 g	88 g	110 g
6 kg	89 g	119 g	149 g
8 kg	111 g	148 g	185 g
10 kg	131 g	175 g	219 g
15 kg	178 g	237 g	296 g
20 kg	221 g	294 g	368 g
25 kg	261 g	348 g	435 g
30 kg	299 g	399 g	499 g
35 kg	336 g	448 g	560 g
40 kg	371 g	495 g	619 g

Macska — napi adag grammban (360 kcal/100 g tápnál)

Testsúly	Fogyókúrázó*	Ivartalanított, benti	Aktív, kijárós
2.5 kg	39 g	46 g	54 g
3 kg	44 g	53 g	62 g

3.5 kg	50 g	60 g	70 g
4 kg	55 g	66 g	77 g
4.5 kg	60 g	72 g	84 g
5 kg	65 g	78 g	91 g
6 kg	75 g	89 g	104 g
7 kg	84 g	100 g	117 g
8 kg	92 g	111 g	129 g

*Fogyókúra mindig az állatorvossal egyeztetve, az IDEÁLIS (cél-)súlyra számolva — sose éheztetéssel.

A táblázatok közelítő értékek egészséges felnőtt állatra. Kölyök, vemhes/szojtató, beteg vagy szenior állatnál az állatorvos ad egyedi adagot. Ha a tápod más energiatartalmú, arányosítsd: pl. 400 kcal/100 g tápnál szorozz 0,9-cel.

Hányszor etess?

Életkor / faj	Étkezések száma	Megjegyzés
Kölyökkutya 8-12 hét	4×	kis adagok, napi rutinban
Kölyökkutya 3-6 hónap	3×	fokozatos átállás
Felnőtt kutya	2×	reggel + este; nagytestűnél evés után 1 óra pihenő (gyomorcsavarodás!)
Cica 2-6 hónap	3-4×	vagy adagolt „szabad” hozzáférés
Felnőtt macska	2-3× kis adag	a macska természetes ritmusa a sok kis étkezés
Nyúl, tengerimalac	folyamatos széna	+ napi zöld és kimért pellet — a széna sosem fogyhat el
Hörcsög	1× (este)	éjszakai állat — estére időzítsd

Vízszükséglet

Ökölszabály: **kutya ~50-60 ml/ttkg/nap, macska ~45-50 ml/ttkg/nap** (nedves táp mellett kevesebb). Ha az állat hirtelen a szokásosnál jóval többet iszik, az nem „jó szomjas nap” — vércukor- vagy veseprobléma korai jele lehet, méresd ki.

Testkondíció 30 másodperc alatt (BCS gyors teszt)

Teszt	Ideális	Túlsúly jele
-------	---------	--------------

Bordák tapintása	vékony zsírréteg alatt könnyen érezhetőek	csak erős nyomásra vagy egyáltalán nem
Derékvonal felülről	látható „homokóra” ív	egyenes vagy kifelé domborodó
Hasvonal oldalról	hátrafelé felfelé ível	egyenes vagy lelógó

Ha két teszt is túlsúlyt jelez: csökkentsd az adagot ~10%-kal, iktasd ki a nassolást, és 2 hetente mérd. A jutalomfalat a napi kalória max. 10%-a lehet.

Éves gazdi-naptár hónapról hónapra

A megelőzés unalmas — pontosan ezért működik. Ez a naptár a magyar évszakokhoz igazítva mutatja, mire figyelj az adott hónapban.

Január Hideg-csúcs

- Rövidebb séták, kistestű/rövid szőrű kutyának kabát 0 °C alatt.
- Tappancsápolás: az utak sózása felmarja — séta után langyos vizes lemosás, tappancsvédő balzsam.
- Ellenőrizd: a kültéri itató nem fagyott-e be; garázsban a fagyálló elzárva (édes íze vonzza az állatokat, pár korty is halálos).

Február Felkészülés a szezonra

- Évi vérvétel/szűrés időpontfoglalás — a szezonkezdés előtt olcsóbb és nyugodtabb.
- Szívférgesség-teszt kutyánál, mielőtt indul a szúnyogszezon.
- Fogápolás-hónap: nézd meg az ínyét, kérj fogkö-ellenőrzést.

Március Indul a kullancsszezon

- Kullancs- és bolhavédelem indítása (csepp, tabletta vagy nyakörv) — és innentől havi ritmusban.
- Vedlés-szezon: napi fésülés, macskánál szőrlabda-megelőzés.
- Tavaszi nagytakarításnál: vegyszereket zárd el, a nyitott ablak + macska = ablakrács kérdése.

Április Oltások, parazitamentesítés

- Éves kombinált oltás + veszettség (jogszabályi kötelezettség kutyánál!) — ellenőrizd a kiskönyvet.
- Belső féregajtás (évente 2-4×, életmódtól függően).
- Fűmag-veszély: a kalászos fűmagok a fülbe, orrba, mancsba fúródhatnak.

Május Allergia-szezon

- Vakarózás, tappancsrágás, visszatérő fülgyulladás = pollenallergia gyanú.
- Méhek-darazsak: nézd át az elsősegély-fejezet 7. pontját.
- Kerti vegyszerek, csigaölő (metaldehid): halálos — használj állatbarát alternatívát.

Június**Kezdődik a hőség**

- Sétaidő átállítása: hajnal + késő este. Forró aszfalt-teszt: 5 mp kézfejjel.
- SOHA, egy percre se hagyd autóban. Árnyékban is +20 °C lehet bent 10 perc alatt.
- Nyírás előtt kérdezd meg a kozmetikust: dupla szűrű fajtát nem szabad géppel lenyírni — a bunda hőszigetel.

Július**Hőség-csúcs + utazás**

- Hőguta-jelek fejből: erős lihegés, üveges tekintet, tántorgás → elsősegély 1. pont.
- Nyaralás: útlevel/chip ellenőrzés, úti gyógyszertár, a szállás tényleg állatbarát-e.
- Kisállat-ketrec sose álljon tűző napon — a hőguta őket még gyorsabban viszi el.

Augusztus**Viharszezon + parlagfű**

- Viharfóbia: menedék-hely (belső szoba, bekapcsolt rádió), sose büntesd a félelmet.
- Parlagfű-allergia csúcs — bőrtünetekkel jelentkezik.
- Vízparti óvatosság: a kékalga (cianobaktérium) kutyára halálos — zavaros, zöld vízbe ne engedd.

Szeptember**Vissza a rutinba**

- Iskolakezdés = egyedül maradás újratanulása. Fokozatosan növelj az egyedül töltött időt.
- Őszi féreghajtás esedékes.
- Rágcsálóirtó-szezon indul: a kihelyezett mérgek (és a megmérgezett egerek!) másodlagosan is mérgeznek.

Október**Vedlés + ízületek**

- Őszi nagy vedlés — napi fésülés visszaáll.
- Hűvösben a szenior ízületi merevség láthatóbb: nehezebb felállás reggel = ortopédiai kontroll.
- Vadgesztenye, makk: rágcsálva mérgező és bélelzáródást okoz.

November**Sötét séták**

- Láthatóság: világító nyakörv, fényvisszaverő póráz — neked is lámpa.
- A kullancs 5-7 °C-ig aktív! A védelem még nem szünetelhet.
- Fűtésszezon: a radiátor mellé tett kisállat-ketrec kiszárad — párasíts, vagy tedd arrébb.

- Csoki a fa alatt, mazsolás sütik, hagymás ételmaradék — a 2. fejezet ilyenkor a legfontosabb.
- Mikulásvirág, fagyöngy, borostyán = mérgező dekoráció; a fenyő tűlevele + díszek + macska külön műfaj.
- Szilveszteri tűzijáték: előre kérj nyugtatásról tanácsot az állatorvostól (NE emberi nyugtatót!), biztonságos belső menedék, dupla póráz-biztosítás szilveszteri sétán — ilyenkor szökik el a legtöbb kutya.

Új családtag érkezik — checklisták

Az első hetek élményét az dönti el, mennyire készültél fel ELŐTTE. Pipáld végig, mielőtt hazahozod.

Kölyökkutya-checklist

- ☐ Fekhely + plusz takaró (az alom szagával, ha kapható)
- ☐ Két tál (víz + étel), csúszásmentes aljjal
- ☐ Ugyanaz a táp, amit a tenyésztőnél/menhelyen kapott (átállítás csak fokozatosan, 7-10 nap alatt)
- ☐ Hám + póráz + azonosító biléta a telefonszámmal
- ☐ Rágójátékok (fogváltásra), KONG vagy tömhető játék
- ☐ Szoba-kennel vagy elkerített „biztonsági zóna"
- ☐ Nedvszívó alátét + enzimes tisztító (a „balesetekhez")
- ☐ Állatorvosi időpont az első 3 napra: chip-ellenőrzés, oltási terv, féreghajtás
- ☐ Kölyökiskola / szocializációs kurzus felkutatva (8-14 hetes kor az arany-ablak!)
- ☐ Családi szabályok RÖGZÍTVE: hova mehet fel, ki etet, milyen vezényszavakat használtok

Cica-checklist

- ☐ Alomtálca (n+1 szabály: ahány macska, plusz egy) + lapát + alom
- ☐ Kaparófa MÉG a kanapé előtt felállítva
- ☐ Etető- és itatótál egymástól távol (a macska nem szeret a víz mellett enni)
- ☐ Szállítóbox (ez legyen bent nyitva, fekhelyként — vészhelyzetben áldás)
- ☐ Magaslati pihenő + rejtekhely (doboz is jó)
- ☐ Játékok: tollas pálca, egerek — NE a kezeddal játssz
- ☐ Ablakrács / erkélyháló ellenőrzése (a „macska mindig talpra esik" a legdrágább tévhit)
- ☐ Első állatorvosi vizit: chip, oltások, ivartalanítás megbeszélése
- ☐ Első napokra egyetlen csendes szoba — onnan fedezze fel fokozatosan a lakást

Kisállat-checklist (nyúl / tengerimalac / hörcsög)

- ☐ Megfelelő méretű lakhely (hörcsög: min. 80×50 cm alapterület; nyúl/malac: kifutó!)
- ☐ Mély alom (hörcsögnek 20+ cm az ásáshoz), pormentes forgács vagy papíralom
- ☐ Széna-adagoló + minőségi széna (nyúlnál/malacnál a táplálék 80%-a!)
- ☐ Itató (tálka ÉS palack — hadd válasszon)
- ☐ Búvóhely minden állatnak külön + rágnivalók

- ☐ Tengerimalacnak C-vitamin-forrás (paprika, petrezselyem) — nem tudja előállítani
- ☐ Egzotikus állatokhoz értő állatorvos felkutatva ELŐRE
- ☐ Nyúl/tengerimalac: fajtárs betervezve (társas lények) — hörcsög: szigorúan egyedül

Viselkedés-gyorssegély: a 10 leggyakoribb gond

A viselkedésproblémák 90%-a nem „rossz állat”, hanem félreértett kommunikáció, unalom vagy szorongás. Itt az első lépések — mélyebb elakadásnál pozitív megerősítéssel dolgozó szakembert keress.

Probléma	Mi van mögötte?	Első lépések
Póráz-húzás	a húzás eddig működött: haladt	„álló fa” módszer: feszülő póráznál megállsz, lazánál indulsz — a séta a jutalom
Szeparációs szorongás	a gazdi távozása = pánik	fokozatos gyakorlás percektől, ritualizált nyugodt távozás/érkezés, szellemi fáradás elmenetel előtt
Ugatás a kerítésnél	territoriális izgalom, unalom	vizuális inger csökkentése, „csend” jutalmazása, több szimat-séta
Cipő-/bútorrágás	fogváltás, unalom, feszültség	rágásra SZABAD tárgyak + csere-trükk; a kölyök szeme előtt pakolj el
Felugrás vendégekre	üdvözlési izgalom, figyelem-jutalom	négy mancs a földön = figyelem, felugrás = hátat fordítunk; a vendéget is tanítsd
Macska: alomtálca-mellőzés	tálca-elégedetlenség VAGY egészségügyi ok	először állatorvos (húgyút!), aztán: tisztaság, elhelyezés, n+1 tálca, másféle alom
Macska: karmolja a bútort	territórium-jelölés, karomápolás	kaparófa A bútor mellé, macskamenta rá, a bútorra ideiglenesen fólia
Macska: éjjeli rohangálás	napközbeni inerszegénység	esti aktív vadászájáték + utána etetés — „vadászat, lakoma, alvás” ciklus
Kutya: mindent felszed a földről	szimat-ösztön + kölyök-kíváncsiság	„hagyd!” vezényszó tanítása cserejutalommal; szájkosár-tréning ha veszélyes
Agresszió (morgás, kapás)	félelem, fájdalom, erőforrás-védés	a morgást SOSE büntesd (az a figyelmeztetés!) — ok feltárása szakemberrel, addig ingerkerülés

A leggyakoribb gazdi-hiba

A büntetés. A modern etológia egyértelmű: a büntetés nem tanít alternatív viselkedést, csak félelmet épít — és a félelem előbb-utóbb harapásban jön vissza. Amit jutalmazol, abból több lesz; amit büntetsz, az csak rejtőzködőbb lesz.

Szenior kedvencek — az öregedés jelei és teendői

A kutya 7-8, a macska 10-11, a kisállatok 2-5 éves kortól számítanak szeniornak. Az öregség nem betegség — de a betegségeket öregségnek nézni a leggyakoribb hiba.

Amit sokan „csak öregszik”-nek hisznek, pedig kezelhető:

Jel	Mire gyanakodj?
Nehezen áll fel, nem ugrik fel a kanapéra	ízületi gyulladás — modern fájdalomcsillapítással jól karbantartható
Sokat iszik és vizez	vese, cukorbetegség, pajzsmirigy — vérvétel dönti el
Rossz szájszag, válogatás	fogkő, foggyökér-tályog — altatásos fogkezelés szenior korban is biztonságos lehet
Éjszakai nyugtalanság, „eltévedés” a lakásban	kognitív diszfunkció (állat-demencia) — étrenddel, gyógyszerrel lassítható
Macska hirtelen „megjavult” étvággal fogy	pajzsmirigy-túlműködés — gyakori és jól kezelhető

Szenior-teendők

- **Félévente** állatorvosi kontroll + évente szenior vérpanel.
- Csúszásmentes szőnyegek, rámpa a kanapéhoz, emelt tálak nagytestű kutyának.
- Rövidebb, de gyakoribb séták; az orr-munka (szimatolás) idős korban is fárasztja — a jó értelemben.
- Súlykontroll szigorúbban: minden plusz kiló az ízületeket terheli.
- A rutin szentsége: az idős állat a kiszámíthatóságtól nyugodt.

Szezonális veszélyek: nyár és tél

☀️ Nyár — top 5

Veszély	Megelőzés
Autóban hagyás	SOHA. 25 °C-nál a beltér 10 perc alatt 40 °C. Ha bezárt kutyát látsz: rendőrség (112).
Forró aszfalt	5 másodperces kézfej-teszt; hajnali/esti séta
Hőguta	árnyék + víz mindig; kocogni hőségben tilos; brachycephal (lapos orrú) fajtákkal duplán óvatosan
Kékalga a vizekben	zavaros, zöld, bűzös vízbe be se engedd — lenyalva is mérgező
Fűmag (toklász)	séta után mancs-, fül-, hónaljellenőrzés; fejrázás/tüsszögés = orvos

❄️ Tél — top 5

Veszély	Megelőzés
Fagyálló (etilénlikol)	édes íze vonzza — zárt tároló, csöpögés feltakarítása; pár korty halálos
Útszóró só	séta után lemosás, tappancsbalzsam vagy cipőcske
Kihűlés	rövid szőrű/kistestű/senior kutyának kabát; a remegés már veszjel
Motorháztető alatt melegedő macskák	indulás előtt kopogd meg a motorháztetőt — életet menthetsz
Befagyott tavak	pórázon a jég közelében — a kutyád utánad megy a jégre, te pedig utána

Kedvenc-adatlap

Töltsd ki minden állatodhoz — vészhelyzetben, utazásnál, panziónál vagy ha más vigyáz rá, ez az egy lap mindent elmond.

Név:	Faj / fajta:
Születési idő (kb.):	Ivar / ivartalanítva:
Chip-szám:	Útleveél-szám:
Testsúly:	Vércsoport (ha ismert):
Állandó gyógyszerek, adagolás:	
Allergiák, érzékenységek:	
Táp márkája, napi adag, étkezések:	
Állatorvos neve, telefonszáma:	
Biztosítás (társaság, kötvényszám):	
Különleges szokások, félelmek, trükkök:	

Oltási emlékeztető

Oltás / kezelés	Utolsó dátum	Következő esedékes
Kombinált oltás		
Veszetttség		
Féreghajtás (belső)		
Kullancs-bolha védelem		
Egyéb:		

Súlynapló

[illegible]

Tetszett? A java **hetente** érkezik.

Ez a kézikönyv az eGazdi magazin gondozásában készült. Ha hasznosnak találtad, iratkozz fel a Szimat-listára az **egazdi.hu** oldalon — péntekenként egy levél, benne a hét legjobb gazdi-tippjei, cikkeink és az eszköztárunk újdonságai. Se spam, se töltelék.

© eGazdi.hu · Ez a kiadvány szabadon továbbküldhető változatlan formában. A benne található információk általános tájékoztatásra szolgálnak, nem helyettesítik az állatorvosi vizsgálatot és diagnózist. Kiadás: 2026.